

Myrtle Leaves

Lyrics¹

Agathi Dimitrouka

1. Ιππόλυτος και Φαίδρα²

Στον Γκρέγκορυ Ναζ

αφήγηση

Ο Ιππόλυτος, νέος, ωραίος και σεμνός, γιος του Θησέα και κάποιας Αμαζόνας, αφοσιωμένος στην Άρτεμη, περιφρονούσε την Αφροδίτη. Θιγμένη η θεά του έρωτα, ενέπνευσε στη Φαίδρα, τη μητριά του, παράφορο πάθος για κείνον: πήγαινε από την Αθήνα στην Τροιζήνα, κρυβόταν πίσω από μια μυρτιά και τον κρυφοκοίταζε που γυμναζόταν, κι όπως την τρέλαινε η πεθυμιά, τρυπούσε τα φύλλα της μυρτιάς με τη βελόνα των μαλλιών της. Ο Ιππόλυτος, όμως, προτίμησε να μείνει πιστός στη θεά της αγνότητας και στον υϊκό σεβασμό προς τον πατέρα, και απέκρουσε τον έρωτα της Φαίδρας. Εκείνη, από το φόβο πως θα την αποκάλυπτε στον Θησέα, και με την αγάπη της να έχει γίνει μίσος πια, κατηγόρησε τον Ιππόλυτο ότι της είχε επιτεθεί να τη βιάσει. Τυφλωμένος από θυμό για τον γιο του ο Θησέας, ζήτησε από τον Ποσειδώνα τον θάνατό του. Η Φαίδρα, μόλις συνειδητοποίησε τι είχε κάνει, κρεμάστηκε στο βασιλικό της δώμα, και κρεμασμένη πέρασε στον κάτω κόσμο, να αιωρείται ακόμα και να παρακαλεί.

τραγούδι

Δε σ' έμαθε ο έρωτας ν' αλλάζεις
την ενοχή της ομορφιάς με ομορφιά της ενοχής
κι αν τόλμησα εγώ, εσύ διστάζεις
απ' την πηγή να πιεις νερό γιατί φοβάσαι να βραχείς.

¹ The poems 1, 2, 3 and 4 are in the book of Agathi Dimitrouka entitled *Κήπος με γιασεμάκια ο ουρανός* [A garden with jasmine flowers is the sky] from Patakis Publishers (2019). The poems 5, 6, 7 and 8 are in the book of A. D. entitled *Τα ηδονικά* [Hedonics], 18 songs based on Erotic Epigrams, from Patakis Publishers (2019). The poems 9 and 10 are from the manuscript of a new work in progress.

² In music by George-Emmanuel Lazaridis and sang by Maria Farantouri, in 2008 presented at the Small Theater of Ancient Epidaurus and in 2017 at the National Opera.

Ιππόλυτε, Ιππόλυτε
υποκριτή απόλυτε.

Τα φύλλα τα μυρτόφυλλα τρυπάω
σαν το κορμί, σαν την καρδιά που τα τρυπάει η πεθυμιά·
παράνομα, το ξέρω, σ' αγαπάω
παράνομα, παράφορα, παράλογα και σκοτεινά.

Εγωιστή και νάρκισσε,
ο θάνατός σου άρχισε.

«Η άρνηση του έρωτα σκοτώνει»
θα γράψω, θα φωνάξω πριν συναντηθούμε στο κενό.
Της Αφροδίτης ήμωνα το πiónι,
της Άρτεμης εσύ, γι' αυτό παγιδευτήκαμε κι οι δυο.

Ιππόλυτε, γύρνα στο φως
κι ας γίνεις γι' άλλην όμορφος.

2. Νάρκισσος και Ηχώ

αφήγηση

Ο Νάρκισσος, με την αψεγάδιαστη ομορφιά και τη νεότητά του, ενέπνεε τον έρωτα σε γυναίκες και σε άντρες, που έτρεχαν πίσω του, μα εκείνος τους περιφρονούσε. Στα δεκάξι του, όταν μπήκε στο δάσος να κυνηγήσει, τον ερωτεύτηκε μια Νύμφη, η Ηχώ, που η Ήρα την είχε τιμωρήσει να μη μιλάει εκείνη πρώτη, αλλά να επαναλαμβάνει τα λόγια των άλλων. Κι όταν ο Νάρκισσος φώναζε «Είναι κανείς εδώ; Δεν είναι;», «Είναι» επανέλαβε η Ηχώ· κι όταν ο Νάρκισσος είπε «Φωνή, με το κορμί να σμίξεις έλα», «Έλα» του απάντησε η Νύμφη και παρουσιάστηκε μπροστά του. Εκείνος, όμως, τιμωρημένος από την Άρτεμη για την αλαζονεία της ομορφιάς του και την ακαταδεξιά του, απέκρουσε τον έρωτα της Ηχούς και συνέχισε το κυνήγι. Διψασμένος, έσκυψε σε μια διάφανη, ακύμαντη και ασημένια λίμνη για να πει νερό, και στην επιφάνειά της είδε να καθρεφτίζεται το πρόσωπό του. Για μια στιγμή νόμισε πως έβλεπε τη δίδυμη αδερφή του, αλλά εκείνη είχε πεθάνει χρόνια πριν, κι έτσι ο Νάρκισσος, εντυπωσιασμένος από το είδωλό του, ερωτεύτηκε τον εαυτό του. Κι όταν μια μέρα, μην αντέχοντας έναν τόσο βασανιστικό έρωτα, τράβηξε το σπαθί του και μ' ένα «Αλίμονο!»

αυτοκτόνησε, «Αλίμονο!» επανέλαβε η Ηχώ και χάθηκε στις λαγκαδιές, ώσπου έλιωσε απ' τον καημό κι έμεινε μόνο η φωνή της. Από το αίμα του Νάρκισσου, μια σταγόνα έπεσε στη γη, κι εκεί, φύτρωσε ένα κατάλευκο λουλούδι, μονοκοτυλήδονο, που, για την ευωδιά του και την άσπιλη ομορφιά του, αγαπήθηκε από τους ποιητές.

τραγούδι

Από τα δεκαπέντε στα δεκάξι
 εντός μου ο κόσμος βιάστηκε ν' αλλάξει
 κι όλοι οι άνθρωποι μοιάζουνε για μένα
 δέντρα γυμνά σε δάση πετρωμένα.
 Ζωή 'σαι δω; Είναι κανείς; Δεν είναι...
 Αχ, φανερώσου κι οδηγός μου γίνε.
 Πριν φέρει ο φόβος μοναξιά και τρέλα,
 φωνή, με το κορμί να σμίξεις, έλα.
 Να 'ρθω εγώ; Πού νά 'ρθω; Πες μου!
 Διαδοχή θανάτων οι στιγμές μου,
 τη δίψα τους μ' αφήνουνε στα χείλη
 καθώς σ' ακολουθώ, σκιά μου φίλη.
 Μια λίμνη! Στο νερό η αδερφή μου;
 Μα εκείνη πέθανε νωρίς. Δική μου
 είν' η μορφή που θ' αγκαλιάσω τώρα:
 του χωρισμού ποτέ δε θά 'ρθει η ώρα.

Γιατί αρνήθηκα το πάθος το φιλήδονο;
 Έν' άνθος η ψυχή μου, μονοκοτυλήδονο.

3. Σελινούς

Στην Τζιοβάννα Βάκκα

Πώς ημερέψαν οι θεοί των ερειπίων
 όταν η γη κατάπτε την οργή τους!
 Αγκαλιασμένες πέτρες, δέντρα σκόρπια
 και δίπλα η νεκρόπολη, στους θάμνους.

Εκεί σε είδα. Είπες; «Είμ' ο Αλυπίων.

Διδάσκω τη χαρά σε νεοφύτους».

Νεόφυτος, εγώ; Μαρτύρησα ως τώρα

στους έρωτες με τους διπλούς θανάτους.

4. Εμπόριον

Ψηλά τα κυπαρίσσια να ορίζουν

τον δρόμο από τη Φώκαια στη Ρώμη:

στη μια πλευρά το φως που φέγγει ακόμη,

στην άλλη εμείς με νύχτες που ανθίζουν.

Η σάρκα σου μυρίζει γιασεμί.

Ορίζοντες στο ύψος του ανθρώπου

σπαρμένοι μ' άφθαρτων ψυχών αγγεία

κι ο ήλιος ανατέλλει στην ευθεία

του μυστικού ερωτικού μας τόπου.

Μη με προδώσεις τούτη τη στιγμή.

5. Η Χαριτώ³

Εξήντα έκλεισε η Χαριτώ χειμώνες

μα είν' ακόμα τα μαλλιά της μακριά

και φτάνουν κυματίζοντας ως τις λαγόνες.

Χωρίς ρυτίδες και γλυκιά σαν αμβροσία.

τους πάντες πείθει με χαρίσματα πολλά

και μύριες χάρες που τις στάζει μία-μία.

Τα στήθη της μικρά σαν κουκουνάρια τα 'χει,

γυμνά, χωρίς στηθόδεσμο, μα σφριγηλά

κι ολόλευκα, στητά στης ηδονής τη μάχη.

³ Based on the Epigram [13] by Philodemus.

Γι' αυτό κι εσείς, ω εραστές, που αναζητάτε
τους πόθους της σαρκός, του πάθους τη φωτιά,
σ' εκείνη θα τα βρείτε· χρόνια μην κοιτάτε!

6. Μάρτυράς μας το λυχνάρι⁴

Το στέρνο μου στο στέρνο της
το στήθος μου στο στήθος της
τα χείλη μου με τα γλυκά της χείλη ένωσα.
Το στόμα μου στο στόμα της
το σώμα μου στο σώμα της
σαν να 'μουν με την Αντιγόνη ένα ένιωσα.
Γι' αυτό δε θα σας πω τι ζήσαν τα κορμιά μας
με το λυχνάρι όλη νύχτα μάρτυρά μας.

7. Ο πυροφόρος έρωτας⁵

Με την ψυχή στα χείλη τον Αγάθωνα φιλούσα·
γιατ' ήθελε μεγάθυμη σ' εκείνον να περνά.
Μ' ανάβει ο Κορνήλιος· ωραίος, τον κοιτούσα
κι αυτό το φως φοβόμουνα μη γίνει πυρκαγιά.

Αλλά τον Κλείνο τον ποθώ στα όρια του δέους,
ακόμα κι απ' τα μάτια μου τον θέλω πιο πολύ.
Μου λάμπει ωραιότερος απ' όλους τους ωραίους,
γιατ' έχει από τις Χάριτες περίσσια μυρωθεί.

Μα από μακριά τον χαίρομαι κοντά του δεν πηγαίνω.
Δεν είναι πράος κι άδολος ο νεαρός αυτός
ούτ' άπειρος στον έρωτα, καθώς γι' αγαπημένο
πολλοί τον θέλησαν, κι εγώ δεν είμ' ο τυχερός.

Αχ, Έρωτα, εσύ που φέρνεις τη φωτιά,

⁴ Based on the Epigram [128] by Marcus Argentarius.

⁵ Based on the Epigrams [78] by Plato, [117] by Maikios, [122] by Diodoros and [88] by Roufinos.

αν δεν μπορείς το ίδιο και τους δυο να κάψεις,
τη φλόγα που τον έναν καίει για τα καλά
ή σβήσ' την ή στον άλλον πια να την ανάψεις.

8. Τι κακό που πάθαμε Σαπφώ⁶

Να πεθάνω θέλω, ειλικρινά.
Κλαίγοντας εκείνη έχει φύγει,
λέγοντάς μου αυτό κι άλλα πολλά:
«Τι κακό που πάθαμε, Σαπφώ;
Να σ' αφήσω το 'φερε η Τύχη,
δίχως να το θέλω εγώ αυτό».

Της απάντησα κι εγώ μετά:
«Στο καλό να πας, να με θυμάσαι,
ξέρεις πως σ' αγάπησα τρελά.
Κι άμα δεν το ξέρεις, θα σου πω,
για ν' αναπολείς εκεί που θα 'σαι,
τι ωραία που 'μασταν οι δυο.

Τι στεφάνια είχες στα μαλλιά,
γιούλια με τριαντάφυλλα πλεγμένα,
στον λαιμό τι άνθη ευωδιαστά!
Άλειφες με μύρο θεϊκό
το κορμί να 'ρθεις κοντά σ' εμένα,
να με βρεις στο στρώμα τ' απαλό.

Έτσι ευχαριστούσαμε μαζί
πόθους κι ηδονές η μια της άλλης
μέχρι να μας έβρει το πρωί.
Τότε δεν αφήναμε βωμό,
άλσος και χορό γιορτής μεγάλης,
που να μην πηγαίναμε κι οι δυο.

⁶ Based on the poem [94] by Sappho.

Τι στεφάνια είχες στα μαλλιά,
στον λαιμό τι άνθη ευωδιαστά!»

9. Ηνίοχος

Ηνίοχος τα μάτια.
Οι παντεπόπτες οφθαλμοί ζευγάρι.
Δεν είμαι
δεν ήμουν
στο άρμα των θεών.
Δαγκώνω τη στομίδα μου αιώνες
μασώντας φθόγγους χθόνιους
και δάφνες της σιωπής.
Ηνίοχος τα μάτια.

10. Διόσκουροι

Γερά τα σώματα
μυώδη
στη φύση τους η συμμετρία.
Τα νιάτα τους θυσία στη θεά
και η θεά τ' αντάμειψε.
Αν είν' ο θάνατος ανταμοιβή
δε θα υπήρχαν ζωντανοί
νεκρούς για να θυμούνται
κι ο μόχθος των ηρώων
προς την αθανασία
το ίδιο θα 'ταν άστοχος
σαν την καρδιά
της μάνας που παρηγοριέται.